

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE—DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—ECONOMIE POLITICĂ

APARE ODATA PE SĂPTĂMÂNĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. GERBAN, G. MEITANI,
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
SECRETAR DE REDACȚIE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Ioan D. Neagu-Negrilești.— *Observațiuni critice asupra legii silvice.*

Un Document.— *Raportul Comisiunii de anchetă asupra abuzurilor inamicului în teritoriul ocupat în violarea dreptului ginților.*

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Cartea de Apel din București, S. IV.— Acțiunea cambială.— Lipsa condițiilor esențiale.— Emitere în alb.— Excepțiuni personale. (G. Lacaslevici cu Soc. Anon. Română de Comerț).*

Conferința D-lui Em. Săltineanu despre Alex. Djuvara. Necrolog

OBSERVAȚIUNI CRITICE ASUPRA LEGEI SILVICE

Prin legea silvică dela 1910 s'a făcut un pas înainte în ceiace privește legiferarea obșteii și a moșnenilor. Cu toate discuțiunile la care a fost supusă în parlamentul din 1910, această lege a trecut în aplicațiunea practică insuficientă și în multe privințe confuză. Pentru prima oară se creiază un regim juridic proprietății colective a moșnenilor și răzeșilor fără a se preciza pozițiunea acestui regim față de legea civilă ordinară și fără a se arăta în deajuns modalitatea dobândirii și pierderii dreptului de moșnean. Rămănea ca instanțele judecătorești în aplicațiunea zilnică să-i arate lipsurile și defectele întrucât doctrină și jurisprudență anterioară legii nu avem.

Partea legii silvice privitoare la stabilirea drepturilor de proprietate a moșnenilor precum și secțiunea privitoare la exploatarea pădurilor stăpânite de moșneni sau răzeși în devălmășie prezintă atâtea lacune încât dacă jurisprudența unor instanțe judecătorești rămâne fixată în forma discutabilă, cum vom arăta, vom ajunge să avem obștii fără obșteni, pământ obștesc fără stăpân, res nullius. Mă voi opri asupra câtorva texte asupra cărora practica mea de avocat al moșnenilor mi-a dat prilejul să le cunosc.

După art. 41 c. silvic pot lua parte la întrunirile generale sau extra-ordinare obștești toți proprietarii devălmăși sau moștenitorii lor, ale căror drepturi vor fi stabilite prin tabela transcrisă. De aici reiese că în primul rând vor lua parte la adunare toți moșnenii cari au luat parte la prima constituire a obșteii și în al doilea rând moștenitorii acestora. S'ar înțelege că moștenitorii sezinari ai moșnenilor decedați au dreptul a se prezenta și lua hotărâri la întrunirile obștești chiar nefiind trecuți nomine proprio pe tabela transcrisă. Judecătoria Năruja interpretează articolul 41 c. silv. în sensul că nu pot să se prezinte valabil la întruniri decât moștenitorii moșnenilor ale căror drepturi vor fi în prealabil stabilite prin tabela transcrisă. Cu alte cuvinte judecătorul dela Năruja spane că cuvintele „ale căror drepturi vor fi stabilite prin tabela transcrisă” se aplică atât la moșneni cât și la moștenitorii acestora.

Socot că asemenea interpretare e greșită întrucât în art. 44 c. silv. stă scris: „De asemenea minorii peste 14 ani se pot prezenta în persoană”. Despre care minorii e vorba? De sigur despre minorii moștenitori ai moșnenilor decedați, și atunci punând acest articol în legătură cu art. 41 ajungem la concluzia logică că vor putea lua parte la întruniri moșnenii ale căror drepturi au fost stabilite prin tabela transcrisă precum și succesorii celor morți de la vârsta de 14 ani în sus. Interpretând art. 41 izolat înseamnă a nu se mai putea ține întruniri obștești din cauza lipsei de membri. Un exemplu ne va lămuri mai bine. În Iulie 1921, Obștia Găurilor din Vrancea, era convocată la Judecătoria de Ocol Năruja pentru a se autoriza mandatarii obșteii să vândă pădurea muntelui Condratu după formele legii silvice și dispozițiunile speciale și generale de vânzarea pădurilor statului. Constituită în anul 1915 cu 735 drepturi și 735 moșneni, această obștie nu mai avea în 1921 decât 290 de moșneni în viață. Restul muriseră fără ca alții să se fi trecut în tabela transcrisă, Neprimind la adunare minorii succesori

ai moșnenilor din Găuri, însemnează că cei 290 moșneni să nu poată hotărâ nici odată vânzarea, arendarea, exploatarea pădurilor de pe muntele lor, însemnează a priva obștia de dreptul ei consacrat de secole și de constituția de la 1866, obștia neputând îndeplini nici odată formalitățile cerute de art. 42 c. silv. Iată dar că prin moartea moșnenilor ajungem să desființăm obștiile. Se va zice de unii: să se treacă succesorii moșnenilor pe tabelă? A da răspunsul este a rezolva o foarte interesantă chestiune de drept silvic și anume: *chestiunea completării tabelor de moșneni, chestiunea constituirii ulterioare a dreptului de proprietate a moșnenilor și răzeșilor*. Privitor la aceasta n'avem în legea silvică de cât art. 35 după care omișii și cei ce au fost trecuți în tabela c. cu drepturi mai puține vor adresa tribunalului de județ în prima instanță cerere contradictor cu reprezentantul obștiei. Deci, cei cari pretind drepturi și cari nu vor fi luat parte la constituire ajung a fi trecuți pe tabelă în urma unui proces, pe care-l angajează cu obștia. Modalitatea e lungă, costisitoare, dar controlul justiției e o garanție că nu vor pătrunde în obștie oameni streini de obștie. Ar fi fost de dorit ca legiuitorul silvic să fi statornicit norme mai ușoare de urmat pentru cei ce solicită calitatea de moșnean. Art. 32 profită în primul rând celor omiși.

Ce însemnează omis? *E omis* orice persoană fizică sau morală care n'a avut posibilitatea să se prezinte înaintea comisiei instituită prin art. 29 c. silv. și nici în apel la tribunal spre a fi trecut pe tabelă, dar care dovedindu-și acțiunea conform dreptului comun poate trece pe tabela de moșneni. Astfel x care era major la constituirea obștiei și care nu și-a valorificat dreptul, este un omis în sensul legii, după cum e omis și y fiu a lui z mort înaintea constituirii, întrucât nici pentru fiul, nici pentru tatăl sentința și tabela de constituire nu constituie un res judicata. Tribunalul Putna S. 2-a printr'o sentință dată la 8 Decembrie 1921 a respins acțiunea reclamantei Smaranda Baraghin care cerea trecerea în tabela obștiei Voloșcani personal și ca fiică a defunctei sale mame, decedată cu 10 ani înainte de constituirea obștiei, pe motiv că omis în sensul art. 35 e numai cel ce personal era în drept a cere, nu și prin reprezentarea unui autor omis. Socot că instanțele judecătorești superioare vor determina sfera noțiunii omis altfel de cât Tribunalul de Putna.

Profită art. 35 c. silv. și succesoriilor sezinari și moșnenilor? Cunoscut fiind caracterul de ordine publică al legii, dorința legiuitorului de a stabili definitiv persoanele ce compun obștia, proporția de drepturi ale acestora, precum și caracterul de titlu operant al tabelii față de terți; cu necesitate trebuie

să admitem că procedura art. 35, se aplică nu numai omișilor, ci și succesoriilor moșnenilor fie sezinari fie nesezinari. A face acest text aplicabil, numai omișilor, însemnează că obștia după 10—26 ani dela prima constituire să se desființeze prin moartea membrilor ei, tabela de moșneni transformându-se într'un pomelnic de morți, succesorii acestora neavând putința a avea un titlu constatător al drepturilor lor. Această chestiune a fost dedusă în judecata Tribunalului Putna.

După doi ani de judecată în sensul susținerilor noastre, Tribunalul Putna S. 2-a a respins ca inadmisibile acțiunile îndreptate de succesorii moșnenilor Vrancei pe baza art. 35 c. silv.

Iată argumentația acestui Tribunal:

„Considerând că condițiile prevăzute de citatul text de lege fiind limitative, de aci rezultă că numai acei cari se găsesc în asemenea condițiuni sunt în drept să intenteze acțiuni în baza art. 35 c. silvic.

«Având în vedere că, în speță, reclamantul nu se găsește în niciuna din condițiile prevăzute de citatul articol, de oarece nici n'a fost omis, nici n'a fost înscris cu drepturi mai mici, el pretinzând prin acțiunea de față să i se restabilească dreptul de moștenire al sorei sale care este înscrisă în tabela definitivă de constituirea obștiei; că, în asemenea condițiuni, reclamantul nu este în drept să facă acțiunea pe baza art. 35 cod silvic și deci acțiunea de față se găsește inadmisibilă și ca atare urmează să fie respinsă» (sentința trib. Putna S. 2 No. 221/921).

Așa dar ultima jurisprudență a acestui tribunal declară articolul 35 inaplicabil succesoriilor. Dacă acest text nu stă la dispoziția succesoriilor moșnenilor, și dacă nici un articol din cele 92 ce compun legea silvică nu rezolvă această chestiune, ne întrebăm cum vor parveni fi pe tabelă în locul părinților? E aplicabil dreptul succesoral civil? Dacă da, mai au nevoie sezinari de intervenția justiției spre a fi trecuți *nomino proprio* pe tabelă? Iată dar câte chestiuni se pun dacă jurisprudența și doctrina se fixează în sensul vederilor Tribunalului Putna S. II a. Aceste discuțiuni au un rezultat practic de menținerea obștiei sau distrugerea ei. Astfel ministrul de Domenii a explicat în modul următor în Cameră la Aprilie 1910 utilitatea art. 35 c. silv.: «am mers mai departe și am zis: se poate ca în termenile prevăzute de lege să nu se prezinte toți cu care ar pretinde că au drepturi în obște, și aceloră le-am rezervat calea dreptului comun ca să și stabilească drepturile, în care caz tabelele rămase definitive după prima judecată, să se poată rectifica prin modificări care s'ar face pe baza noilor hotărâri definitive obținute de acei care au câștigat un drept oarecare». Articolul 35

c. silv. este singurul text care statornicește alimentarea obștiei cu persoane noi. Din felul redacțiunii lui reiese că nu este limitativ ci numai enunțiativ. O altă chestiune asupra căreia părerile sunt împărțite este chestiunea scutirii de timbru a acțiunilor rezultând din dispozițiunile legii silvice. Privitor la timbru avem în această lege specială art. 54 după care: „Toate petițiunile, cererile, acțiunile, apelurile, constatările locale, expertizele, citațiile, comunicările de sentințe, transcrierile, procesele-verbale, afiptele, dovezile, certificatele, copiile, orice acte de procedură judiciară sau extra-judiciară, etc., cu un cuvânt tot ce s'ar face și de oricine în aplicarea ori căreia din dispozițiunile art. 37 până la 53 din această lege sau cu ocaziunea lor, este scutit de orice taxă de timbru și plată de portărei, fie ca taxă după regulamentul lor, fie ca spese de transport». Acest articol are o redacțiune ciudată. Din partea I a reiese că tot ce se va face în aplicarea acestei legi este scutit de timbru.

În partea a doua se restrânge scutirea de timbru numai la acțiunile bazate pe dispozițiunile de la art. 37 până la art. 53 c. silv. Cred că legiuitorul a înțeles a scuti de timbru și portărei acțiunile bazate pe dispozițiunile art. 27 până la art. 53 și că cifra 37 e numai printr'o greșală de redacție pusă în locul cifrei 27. În secția 2-a a codului privitoare la exploatarea pădurilor stăpânite de moșneni sau de răzeși în devălmășie (art. 37-53) nu sunt altfel de dispoziții legale de cât de acelea referitoare la alegerea reprezentanților obștești, gestiunea reprezentanților și modalitatea folosinței bunului obștesc îngrădită de tutela Ministerului, Judecătorului de Ocol și a Casei Centrale a Băncilor Populare. În aceste articole nu găsim dispozițiuni din care să resulte acțiuni, cereri, apeluri, sentințe și transcrieri. Asemenea acțiuni, apeluri, sentințe, recursuri isvorăsc din dispozițiunile articolelor primei secțiuni (art. 29-37 c. s.) privitoare la stabilirea drepturilor moșnenilor și răzeșilor. Deci la acestea s'a referit legiuitorul în prima parte a art. 54 c. silv. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație e fixată în sensul scutirii de timbru a tuturor acțiunilor bazate pe dispozițiunile legii silvice, declarând (codul silvic adnotat de I. D. Neagu, pag. 89) că dispozițiunile art. 54 c. s. fiind generale atât prin termenii cât și prin obiectul la care se raportă, urmează a se aplica și la facerea recursului. Or recursul în materie silvică este reglementat prin dispozițiunile art. 32, deci un articol în afară dispozițiunilor dintre 37-53. Pe lângă acestea, legea timbrului, lege de strictă interpretare, nu prevede timbrarea vreunei acțiuni bazate pe dispozițiunile codului silvic. Dacă legiuitorul ar fi înțeles timbrarea, trebuia se prevedea timbrarea specială, cum este în legea consolidării terenurilor

petrolifere, recursurile în materie fixă, etc, sau să le îndrepte spre legea ordinară a timbrului.

Caracterul legii silvice este de ordine publică, după cum resultă din art. 29, 30, 31 și din jurisprudența Casației de sub aceste texte (codul silvic adnotat, I. Neagu, pag. 38). Pentru buna și grabnica constituire a obștiilor lucrează Judele de Ocol din oficiu ajutat de notar, învățători, preoți. Judele poate apela decizia în folosul minorilor, procurorul poate face recurs pentru minori, etc., iată dar atâtea lucruri la timbrarea cărora nu s'a gândit nimeni, căci de ar fi fost vorba de timbru nu putea legiuitorul să fixeze termene fixe până la care constituirea trebuie terminată (Art. 33 c. s.)

Înainte Tribunalului Putna s'a pus din oficiu chestiunea timbrării acțiunilor intentate de omisi pe baza art. 35 c. s. Tribunalul, după divergență, în majoritate a fost de părere a nu se timbra asemenea cereri pentru aceleași argumente. Acest articol, după cum am arătat mai sus, face parte din articolele de la constituirea obștiei. Acțiunea omisului are aceeași bază juridică și-i de aceeași natură ca și acțiunea pe care o avea fiecare dintre cei ce au luat parte la constituire. Prin faptul că legiuitorul spune în aliniatul 3 din acest articol: «Își vor putea stabili drepturile lor, pe cale de acțiune ordinară înaintea tribunalului, care va judeca ca primă instanță», înseamnă că aceștia au o acțiune deosebită de a celorlalți numai sub raportul instanței competente, și a modului de a lega instanța cu părătul. De data aceasta tribunalul e prima instanță, iar obștia se oștează pe numele reprezentanților săi, nu colectiv conf. art. 75, după cum prevede art. 32 c. s. Prin urmare nici un argument juridic nu pledează pentru timbrarea acțiunilor bazate pe dispoz. art. 35 și pentru timbrarea acțiunilor bazate pe art. 20-35 Timbrarea unor asemenea acțiuni ar constitui pentru moșneni piedici de neînălțurat, piedici ce duc în mod evident la descomplectarea obștiilor, cauzanduse prin aceasta și moșnenilor în viață cu drepturi în tabel. un mare rău și anume: Neputința de a ține întruniri în vederea constituirilor de drepturi reale asupra bunului obștesc (art. 42 c. s.), desființarea dreptului de *proprietate obștească*. Ministerul de Domenii, supremul organ tutelar al obștiilor, are mai mult de cât ori-care obligația precizării acestor importante chestiuni.

Ioan P. Neagu-Negrilești
Avocat, Focșani.

Un Document

Reportul Comisiunii de anchetă asupra abuzurilor inamicului în teritoriul ocupat din București și județul Ilfov în violarea dreptului ginților.

(urmare) ¹⁾

Justiția în special a fost profund lezată în prestigiul și demnitatea reprezentanților ei. Maltratări și arestări de magistrați, ridicări de dosare, neexecutări de sentințe, amestec în instrucțiuni, arestări de inculpați sau punerea lor în libertate, violări de hotărâri judecătorești, de sechestre, ridicări de corpuri de delict, instituirea tribunalului german pentru judecarea supușilor puterilor centrale, delegarea unui comisar german ca control asupra modului de a se distribui justiția de către magistrații Români, punerea sub administrațiune (sechestr) streină, cu munificență salariată, a tuturor bunurilor de oarecare importanță, de ori ce fel și natură, suprimarea dreptului de apel în materie penală, proscripțiunea formulei executorii ca și aceea a jurământului „În Numele Regelui”, înlăturarea titlului și sigiliurilor oficiale servind a desemna individualitatea și suveranitatea Statului „Regatul României”, etc. sunt numai câteva exemple de omnipotență germană citate la întâmplare. Ca o ultimă ofensă ce germanii au voit a ne aduce, a fost îndepărtarea din instituțiunile și localurile publice, a portretelor Suveranilor țării, iar ca o supremă injurie și impietate, dâșii au redactat în chiar condica (registru) respectiv al Oficiului de Stare Civilă al Primăriei comunei Stefănești din județul Ilfov, actul de deces al M. S. Regelui Ferdinand al României, făcând să figureze ca martori, numele generalului de cavalerie Falkenheim; precum și actul de decesul Primului Ministru al țării D-l I. C. Brătianu. Și tot ca un ultragiu adus țării și Suveranului ei, un ofițer austriac a ordonat fotografierea sa, pe scaunul Regal în sala Tronului.

Aci este locul de a arăta că reprezentanții autorităților germane făceau propagandă pe față, în prezența autorităților publice chiar, și căutau să sugestioneze poporul pentru desrădăcinarea sentimentului său dinastic, și îndepărtarea de pe Tronul României a Regelui Ferdinand și dinastiei sale.

Cât despre administrațiunea legală a Statului Român, ea a fost complect anihilată în independența și exercițiul ei, fiind subordonată ordinelor și aservită intereselor vrăjmașului cotropitor, ca și totalitatea așezămintelor culturale, economice și financiare ale țării, iar funcționarii au fost, în parte, arestați, loviți

sau supuși la diferite vexațiuni, și multe din servicii desorganizate. Ministerele Statului cu diferitele lor ramificațiuni, Primăria Capitalei, Banca Națională, Direcțiunea Căilor Ferate Române, etc., purtând încă vii rănille suferite, se vor resimți de pe urma vitregei administrațiuni germane, mult timp. Se impune însă observațiunilor noastre, și trebuie relevat, înversunatul atentat ce germanii, retrăgându-se din țară, au săvârșit asupra capitalului, imens și de tot felul, al Căilor noastre ferate, distrugând fără milă și fără nici un motiv plausibil, totul în drumul lor precipitat, cauzându-i cu modul acesta un prejudiciu considerabil și din cele mai oneroase.

În materie financiară, de asemenea am fost adânc loviți și supuși unor sarcini ruinătoare.

Astfel: moneda legală a țării a fost retrasă din circulațiune, înșușită de germani și înlocuită cu hârtie streină de o valoare fiduciară egală, emisă de o Bancă particulară, Banca Generală, patronată și comandată de statul german, emisiune al cărei quantum de peste două miliarde de lei a depășit cu mult totalul emisiunii monedei țării de către Banca Națională a României, singura având dreptul după lege a emite hârtie monedă cu curs legal obligatoriu. Această afliență excesivă a hârtiei monedă streină, care a servit inamicului pentru a-și procura resurse financiare și a secătui avutul Statului Român, inundând piața financiară și dând naștere unei abundente de numerar, inflațiune monetară, a provocat în mod fatal deprecierea valutei banului românesc, scăzând la exces puterea sa liberatorie, aducând perturbațiuni în transacțiuni comerciale și indirect scumpirea în mod fabulos a tuturor mijloacelor de trai din țară. Retragerea din circulațiune a acestui stoc considerabil de hârtie monedă streină și înlocuirea lui din nou prin moneda țării, constituie astăzi încă o problemă foarte grea pentru Statul Român, dat fiind atât dificultățile de ordin tehnic, cât și cele de ordin financiar legal. Prejudiciul cauzat de inamic în modul acesta, adus dar bugetului Statului, este imens și de cele mai oneroase. Se știe, după cum a anunțat chiar un radiu german, că 30 milioane au fost furate la Berlin din cele 400 milioane sustrase de germani la plecarea din țară. Este de notat că o bună parte din banii falși lăsați țării au fost întrebunțați de ei în fondare de societăți, cumpărare de păduri, mine, terenuri petroliifere, în fine în diferite achizițiuni în scop de a acapara viața economică a țării și toate acestea plătite cu moneda falsă fabricată de ei.

De altfel Germanii, pentru a-și procura venituri cu ori ce preț, nu s'au dat înapoi, ori de câte ori aveau posibilitatea a face, prin presiuni sau amenințări, șantagiuri de ori ce natură asupra persoanelor despre cari aveau informațiuni precise, grație unui întreg

1) V. *Dreptul*, No. 5 de la 29 Ianuarie a. c.

aparate de spionaj, că dispuneau de mijloace pecuniare. Aceste persoane pe lângă rechișiunile la care au fost supuse erau în mod frecvent condamnate la amenzi cu sume de bani importante, sub pretextul săvârșirii unor contravențiuni la ordonanțe draconice și arbitrare bazate pe motivele cele mai ridicole și bizare, ca ex: nestropirea stradelor, deși locuitorii condamnați își îndeplineseră această obligațiune de mai multe ori în cursul zilei, dar din cauza căldurilor dispăruse ori ce urmă vizibilă pe teren, sau apariția fugitivă a câinilor pe stradă în fața caselor în momentul deschiderii porților, ori clandestină tăere de păsări sau necurătenie prin curți, omisiunea sau inexactitatea declarațiunii a articolelor prohibite, etc. Și puținii cari puteau scăpa acestor vexațiuni și rechișiuni ignobile ce făceau, erau acei cari puteau cumpăra cu bani tăcerea sau toleranța dușmanului la care el se dădea și care cu timpul ajunsese o dogmă pentru el, practicând-o pe o scară întinsă. Într'un cuvânt decăderea morală numai cunoștea nici o limită nerușinarea nici un frâu, atingând apogeul. Până și faimosul „Ausweis“, un fel de „laissez passer“ al lor favorit și introdus comme un droit d'aubaine în toate manifestațiunile vieții și fără de care nimeni nu se mai putea mișca în sfera activității lui, devenise un instrument de chantage pentru a extorca cât mai mulți bani, de unde și denumirea sugestivă dar cu un sens foarte semnificativ dată de bunul simț al poporului, prin introducerea în limba românească a neologismului «unsweis».

Este de relevat și faptul abuziv că s'a dat de germani despăgubiri pentru internare de sevitori fără cererea acestora și în mod obicinuit exagerat.

Este de asemenea de relevat modul tiranic, inchișitorial și de teroare cu cari germanii, îndată după ce au cucerit țara și ocupat Orașul București, au procedat la ridicarea și arestarea, fără nici un motiv legitim, a persoanelor luate ca ostatici, cum și regimul sau tratamentul monstruos și barbar ce li s'a aplicat în timpul detențiunii lor, și de care persoana fizică a multora se resimte și azi, și care evidențiază în deajuns resentimentele și spiritul de persecuțiune al dușmanului. Nici un criterium demn și echitabil în selecționarea persoanelor luate ca ostatici, ci numai acela al răsbunării și umiliațiunii. Toate persoanele, independenți de profesiune și vârstă, bănuite a fi manifestat cea mai mică simpatie pentru cauza supușilor aliaților noștri, au căzut victimele ostracismului german, fiind luate ostatici, neexceptându-se nici măcar acei ce se bucurau de imunitate, și erau apărați de tratatele internaționale, ca membrii Crucii Roșii, secretarii delegați, etc. iar, după ce aceste persoane au stat în închisorile ad-hoc adaptate din București și din România, de la Decembrie

1916 până la Octombrie 1917, o mare parte dintr'insele, și din cele mai culte, au fost, ca o supremă umiliațiune și ultim calvar, exilate la Troian în Bulgaria, trecându-le astfel la discrețiunea dușmanului lor îndurată, dar mai ales cu totul inferior pe terenul cultural.

Acelaș procedeu inuman și oidos au întrebuintat Germanii și față cu răniți și bolnavii (militari sau civili) de prin spitalele noastre cari, cu toate rugămintele și implorările personalului medical, au fost isgoniți din spitale, iar acestea, ca și toate localurile publice, amenajate și afectate exclusiv intereselor, de multe ori de simplu agrement, a dușmanului ocupant.

O mențiune specială trebuie în fine făcută în ceea ce privește regimul alimentar și mijloacele de trai de ordin material și moral la care au fost constrânși supușii Români în tot timpul nefast al ocupațiunii și dominațiunii dușmanului cuceritor, ele fiind, cu toată bogăția țării, din cele mai rudimentare și cele mai abominabile, provocând cele mai mari neajunsuri și suferințe. Toate mijloacele de existență fiind afectate exclusiv și în primul rând la satisfacerea dușmanului. Astfel, raționarea la extrem a alimentațiunii persoanelor și a hranei animalelor, a combustibilului, a iluminatului, a bănturilor igienice, etc., rechișionarea în masă și fără distincțiune a tot ce a putut prezenta pentru inamic o utilitate, or un agrement, sau mai exact o îmbogățire; interzicerea până și agriculturilor de a și procura, de la țară, alimente sau alte articole necesare întreținerii în oraș, prohibirea multor articole de consumațiune sau îmbrăcăminte pentru supușii români, după ce ei fuseseră deja obiectul celei mai riguroase și înice contribuțiuni, interzicerea accesului acestora în localuri publice de consumațiune, rezervate exclusiv supușilor și aliaților puterilor centrale, sau admiterea în condițiuni vexatorii, a beneficierei circulațiunii pe liniile drumului de fer, tramvay, vehicule publice, etc, supunerea cetățenilor la corvezi din cele mai penibile și înjositoare; aplicarea fără nici un scrupul de amenzi pentru închipuite greșeli, etc., fără a mai vorbi de ostracismul ce dăinuia în materie de ordin intelectual, așezămintele de această natură având porțile închise, și ori ce manifestare patriotică sau națională română, sub ori ce formă, streină cu desăvârșire de fapte de război și inofensivă inamicului, fiind suprimate. Într'un cuvânt, torturele morale și privațiunile ce compatrioții noștri, rămași la căminurile lor, au îndurat de la dușman, nu ar putea fi rediate în scris de cât într'un mod foarte palid, mizeriile acestea întrecând în intensitate și în oroare tot ceea ce imaginațiunea poate concepe.

Poporul român în definitiv a suferit mult de pe urma unei invaziuni înjuste care l'a oprimat și mor-

tificat. El are conștiința că s'a abținut de la ori ce crimă în rezistența legitimă opusă năvălitorului, iar în timpul ocupației dușmanului, cu toate procedurile reprehensive ale acestuia și cu toate suferințele îndurate, el a păstrat o atitudine corectă, demnă, ireproșabilă.

În resumat, reese în mod evident din întreaga anchetă făcută, că pe acolo pe unde a trecut vrășmașul ocupant, principile de drept, de umanitate și libertate, au fost nesocotite și înloucite cu acelea ale banului plac, ale forței brutale și ale fărădelegilor.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. IV

Audiența de la 14 Septembrie 1921

Președinția D-nii Gr. Conduratu, consiliei

G. Lucasievici cu Soc. Anonimă Română de Comerț.

CAMBIE. — NEARĂTAREA ÎN CE CONȚINE VALOAREA PRIMITĂ. — DACĂ CONSTITUE LIPSA UNUI CONDIȚII ESENȚIALE. — ART. 270 C. COM. — CAMBIE. — EMITERE ÎN ALB. — COMPLEȚARE POSTERIOARĂ. — EXCEPȚIE PERSONALĂ. — ART. 349 C. COM. — CAMBIE. — EXCEPȚIUNI PERSONALE. — GRABNICĂ SOLUȚIE. — MARTORI. — INTEROGATOR. — JURĂMÂNT.

1) Cauza unei cambii fiind presupusă, ea urmează a fi considerată de drept existentă prin însăși semnarea cambiei, astfel că faptul că nu se arată în cambie cum s'a primit valoarea ei — în numerar, în mărfuri, prin deschidere de credit, etc. — nu lipsește cambia de una din condițiile esențiale cerute de art. 270 c. com.

2) Excepțiunea ridicată de debitor și bazată pe faptul că la început cambiile ar fi fost emise în alb și că posterior lipsurile ar fi fost completate, intră în cadrul excepțiilor personale, ca una ce constituie un viciu existent în cauza obligației cambiale, și care pentru a putea fi opusă trebuie să fie de grabnică soluție și întemeiată pe o probă scrisă.

3) Potrivit dispozițiilor art. 349 c. com. excepțiile personale în materie cambială pentru a putea fi propuse trebuind să fie de o grabnică soluție, urmează că în dovedirea unor asemenea excepțiuni este inadmisibilă nu numai proba cu martori ci și interogatorul și jurământul.

No. 49. — Respins ca nefundat apelul făcut de G. Lucasievici în contra sentinței comerciale No. 115/921 a Trib. Ilfov S. I com. în proces cu Societatea Anonimă de Comerț.

Sau ascultat D-nii avocați Gh. Athanasiu pentru apelant și Sig. Speer pentru intimată.

Curtea,

Asupra apelului făcut de G. Lucasievici în contra sentinței comerciale No. 115/921 a Trib. Ilfov S. I com. prin care admitându-se acțiunea intentată în contra ei de Soc. An. Română de Comerț a fost obligat să plătească acestei societăți suma de 27716 lei 85 bani valoarea a două cambii, una cu data de 18 Mai 1916 de lei 28429 bani 85 cu scadența la 15 August 1916, și alta de lei 4287 cu scadența la 10 Decembrie 1916, ambele semnate de apelant în ordinul intimatei, plus procentele de 6% de la scadență și lei 500 cheltueli de judecată.

Având în vedere concluziile orale și cele scrise ale părților, cum și actele aflate în dosarul cauzei;

Având în vedere că în susținerea acestui apel s'a invocat lipsa calității acțiunii cambiale pe motiv că în cea dintâi cambie cu data de 18 Mai 1916 nu se arată cum s'a numărat valoarea ei, deci este lipsită de una din condițiile esențiale, iar pe de altă parte, pentru că ambele cambii au fost emise în alb și completate în urmă și s'a cerut de apelant în principal încuviințarea chemării la interogator a Societății intimate pentru a dovedi faptul alegat că ambele cambii au fost emise în alb, iar în subsidiar, când nu s'ar primi această probă, să se admită apelul, respingându-se acțiunea pe baza lipsei condițiilor esențiale, în ce privește prima cambie în care se arată modul cum s'a plătit valoarea.

Având în vedere că Societatea intimată a ridicat finele de neprimirea apelului astfel motivat, susținând că asemenea motive sunt tardiv invocate astăzi, întru cât ele trebuiau propuse la prima înfățișare, conform art. 349 cod comercial, înaintea Trib. unde procesul s'a înfățișat de mai multe ori;

Considerând că, într'adevăr, după dispozițiile art. 349 cod com., excepțiile privitoare la forma titlului sau lipsa condițiilor necesare exercițiului acțiunii cambiale, ca și excepțiile personale, trebuiesc propuse la prima înfățișare.

Că, din lucrările aflate în dosarul cauzei, se constată că înaintea Tribunalului procesul a avut terme-

nul de judecată la 26 Octombrie, 28 Decembrie 1920, 26 Ianuarie și 15 Februarie 1921, că la primele trei termene părțile fiind prezente, procesul a fost amânat fără a se intra în fond, pentru motive procedurale, iar la cel din urmă termen de 15 Februarie 1921, înfațișându-se numai Societatea reclamantă, în lipsa apelantului, s'a pronunțat sentința apelată;

Că, prin urmare, prima înfațișare a părților din proces are loc astăzi și cum prin efectul său devolutiv apelul repune afacerea în întregime, apelantul se găsește în termenul legii și poate invoca în fața Curței excepțiile arătate în apărarea sa;

Având în vedere primul motiv de apel, că prima cambie ar fi lipsită de una din condițiile esențiale cerute de art. 270 cod. com., întrucât nu se arată în ea cum s'a primit valoarea—in numerar, în mărfuri vândute prin deschidere de credite, etc.—de către emitent, că acest motiv este neîntemeiat față de dispozițiunile zisului art. al. ult., după care nu se cere să se arate în cambie valoarea sau cauza, fiind de principiu că efectul cambial, regulat ca formă, este dispensat de cauză, obligația cambială rămânând strict formală și operațiunea concretă ce ea reprezintă, neinteresând valabilitatea cambiei;

Că dar cauza unui asemenea titlu fiind presupusă ipso facto, ea urmează a fi considerată de drept existentă, prin însăși semnarea cambiei;

Considerând că, în ce privește al doilea motiv invocat de apelant, este evident că dacă s'ar dovedi că cambiile au fost semnate în alb și că au fost completate în urmă fără consimțământul apelantului emitent, ele ar fi lipsite de condițiile cerute de art. 270 cod. com. și conform art. 273 acelaș cod ar exclude acțiunii de față calitatea și efectele speciale cambiei.

Că, însă, pentru a dovedi această afirmație, despre modul cum au fost emise cambiile, apelantul a cerut deocamdată să se încuviințeze chemarea la interogator a societății intimată, susținând că din redacțiunea art. 349 cod. com. rezultă că pentru excepțiile la forma titlului, legea nu face nici o restricție, după cum ar fi pentru excepțiile personale, pe care le-ar opune debitorul unei cambii.

Considerând că cambia este un titlu de credit și circulațiune, cari funcțiuni sunt garantate de legiuitor prin o limitare și soluție grabnică a mijloacelor de apărare invocate de către debitor.

Că consecințe acestei regule, dacă din cauza solemnității actului, se permite debitorului a invoca excepțiile la forma titlului, apoi aceste excepțiuni sunt de cea mai promptă soluție, pentru că ele se rezolvă din o simplă aruncătură de ochi asupra cambiei putându-se constata imediat dacă toate cerințele de formă sunt sau nu îndeplinite.

Că, întrucât cambiile prezentate azi în instanță au toate cerințele de formă prevăzute de art. 270 cod. com., excepțiunea ridicată de apelantul debitor nu mai este la forma titlului și faptul că la început cambiile ar fi fost în alb și că posterior prin abuz lipsurile ar fi fost completate, intră în cadrul excepțiilor personale, ca una ce constituie un viciu existent în cauza obligației cambiale;

Că legiuitorul spre a fi și de rândul acesta consecințe cu regula sus enunțată, cere ca excepțiunea personală propusă de către debitor să fie de grabnică soluție și întemeiată pe o probă scrisă;

Că argumentarea ce uneori se face că din combinația art. 349 și 55 cod. com. ar rezulta că, legiuitorul cerând probă scrisă, a înțeles să facă inadmisibilă proba cu martori, nu însă și interogatorul și jurământul care sunt de grabnică soluție, mai ales când partea reclamantă este prezintă în instanță, este în contradicție în prim loc cu redacțiunea formală a art. 349 cod. com. care se opune la asemenea interpretare; că, în al doilea loc, acest articol a fost introdus în cod tocmai spre a pune capăt indulgenței judecătorilor, cari sub imperiul codicelui italian dela 1865 admiteau cu prea mare ușurință proba cu martori și jurământul (Vivante, III § 1367, nota 425).

Că deci, în intenția legiuitorului este că excepția personală invocată de debitor trebuia să fie dovedită prin act scris, mai ales că în realitate nici interogatorul nici jurământul nu sunt probe de grabnică soluție, de oarece s'ar da naștere la varii și complicate discuțiuni, dacă faptele sunt personale numai, în care caz interogatorul și jurământul pot fi întrebunțate ca probe, apoi dacă mărturisirea făcută poate fi sau nu scimbată. dacă jurământul poate fi referit, etc.

Că, pentru aceste motive, Curtea respingând proba interogatorului și în lipsă de alte devezi admisibile, cată să respingă apelul ca neîntemeiat.

Pentru aceste motive, respinge ca nefundat apelul. Semnați; Gr, Conduratu, G. Slătineanu, Andrei Rădulescu.

ANTOLOGIA MARILOR AVOCAȚI DIN TRECUT

Conferința d-lui Em. Slătineanu despre

ALEX. DJUVARA

Confratele nostru, d-l Em. Slătineanu, a înaugurat în seara de 28 Ianuarie, seria conferințelor din Palatul de Justiție asupra marilor noștri avocați din trecut, vorbind despre Alex. Djuvara.

La ora anunțată, sala tribunalului, secția II com., era arhi-plină de numerosul auditoriu de juriști, magistrați și avocați, veniți să asculte pe eminentul conferențiar.

D-l Slătineanu începe prin a spune că inițiativa luată de consiliul de disciplină în frunte cu d-l Dim. Dobrescu, decanul Baroului, de a se face antologia marilor noștri avocați din trecut, este nu se poate mai lăudabilă, căci numai astfel ne putem arăta admirațiunea noastră și recunoștința ce avem față de dânsi, dacă noi, generația care le-am urmat, nu putem ține cu aceiași vigoare facla de lumină ce ei ne-au transmis, astfel cum credeau cei vechi.

Alex. Djuvara face parte din generația marilor avocați pe cari putem să-i numim clasici, în opoziție cu avocații realiști, cari, deși versați în știința dreptului, le lipsește acea cultură generală, fondul literar, puritatea și eleganța stilului, perfecțiunea gândirei, care fac pe avocatul clasic.

Dacă pledoariile avocaților clasici ai noștri s'ar publica precum au făcut Francezii cu pledoariile lui Waldek-Rousseau, R. Poincaré, Chenu, Alex. Millerand, etc., ele ar putea servi de model tinerilor juriști care se consacră acestei profesii. Căci deși procesul reprezintă conflictul între două interese de un ordin cu totul particular, care nu poate pasiona pe cei ce n'au fost părtași la dânsul, cu toate acestea decăteori el nu este concretizarea și rezolvarea unei probleme de ordin social sau moral, care poate să prezinte un caracter mai dramatic, după cum spune Lyon Caen, decât drama romanelor moderne sau scenariul pieselor teatrale?

Caracteristica avocaților clasici este că ei nu vor fi niciodată anacronici și vor fi totdeauna ca modele de elocvență.

Alex. Djuvara trebuie văzut și apreciat prin prisma marelui său talent oratoric care se poate rezuma în

măsură, obiectivitate, comparațiuni și imagini plastice și mai presus de toate concisiune. Conferențiarul citează comparații și imagini din discursurile politice ale lui Alex. Djuvara, care au făcut admirațiunea marelui Maiorescu. Privind-l ca avocat, zice că el își iubia profesia cu pasiune; numai astfel a putut el s'o exercite în chip așa de strălucit. Fiind membru în consiliul de disciplină, el s'a interesat de aproape, după cum spune d-l V. Athanasovici în elogiu funebru făcut în *Dreptul*, cu prilejul morții lui Djuvara, de conferințele stagiarelor, de asistența judiciară, de biblioteca Baroului, donând chiar prin testament o parte din cărțile lui de drept Baroului nostru.

Djuvara face parte din pleiada marilor avocați din care avem norocul să mai vedem la bară încă câțiva iluștri reprezentanți, acești jurisconsulți erudiți cari au onorat breasla noastră, au contribuit într-o măsură covârșitoare la progresul și înălțarea poporului nostru. Ei au ilustrat pretoriul, catedra și tribuna. Depănându-și viața cu mândrie, dar fără nici o vanitate, ei pot să-și spună că au bine meritat dela patrie și dela umanitate, dacă scopul omenirii este să producă oameni mari în cari dânsa cu adevărat să se recunoască.

Cu aceste cuvinte, d-l Em. Slătineanu și-a terminat frumoasa conferință, ascultată cu multă atențiune și interes, fiind foarte călduros aplaudat și felicitat de întreaga asistență.

NECROLOG

Confratele și colegul nostru V. Athanasovici, a suferit o pierdere dureroasă în persoana fratelui său Petre Athanasovici, încetat din viață în dimineața zilei de 5 Februarie, în etate de 52 ani.

Fost magistrat, avocat, caracter afabil, cu maniere distinse, nefericitul dispărut se bucura de numeroase simpatii în toate cercurile societății. Moartea lui neașteptată este viu regretată de toți cei cari l-au cunoscut.

Impărtășind aceste sentimente unanime, transmitem îndureratului frate expresiunea celor mai sincere condoleanțe.

Diracțiunea.